

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ד'

(לז) עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וַיִּדְעוּ הָעַם הַזֶּה כִּי אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסַּבֶּת אֶת לִבָּם אַחֲרֵינִי: (לז) קבל עלותי יי באשתא קבל עלותי יי במטרא וידעון עמא הדין במעברך להון נסא ארי את יי אלהים ואת ברחימתך יתהון משתאיל להון במימרך לאתבותהון לדחלתך ואינון יהבו ית לבהון פליג:

(לח) וְתַפֵּל אִשׁ יְהוָה וְתֹאכַל אֶת הָעֵלֶה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הָעֵפֶר וְאֶת הַמִּיִּם אֲשֶׁר בַּתְּעֵלָה לְחֶכְהָ: (לח) ונפלת אשתא מן קדם יי ואכלת ית עלתא וית אעיא וית אבניא וית עפרא וית מיא דמבזיקתא לחיבת:

(לט) וַיִּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: (לט) וחזו כל עמא ונפלו על אפיהון ואמרו יי הוא אלהים יי הוא אלהים:

(מ) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ לָהֶם תִּפְּשׁוּ אֶת נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אֶל יְמִלְט מֵהֶם וַיִּתְּפְּשׂוּם וַיִּזְרְדֻם אֱלֹהֵינוּ אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם: (מ) ואמר אליהו להון אחודו ית נביי בעלא גבר אל ישתיויב מנהון ואחודונון ואחתינון אליהו לנחלא דקישון ונכסינון תמון:

רש"י

(לו) וּבְדַבְרְךָ עֲשִׂיתִי – שהקרצתי בצמה צענת אוסור הצמות:

(לז) עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי – ענני באש, (ובמים) ענני במטר, כך חרגס יונתן. ורבותינו אמרו (ברכות ט ז): ענני באש, ענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם. וידעו וגו' כי אתה ה' ואני עבדך – וכשתשלחני לצרס לעתיד לבא, יאמינו כי אתה היום תענני. ואתה הסבות את לבם – נתת להם מקום לסור

מאחריך, וזיךך היה להכין לבצם אלךך (שם לז ז). ומדרש אגדה (צמדכר רבה יח ז): אתה לא תענני, אף אני אהיה כופר ואומר, אתה הסבות את לבם, וכן אמר משה (צמדכר טז כט): את כמות כל האדם ימותון אלה, אף אני כופר ואומר, לא ה' שלחני לדבר את התורה והמרות, וכך אמר מיכיהו (לקמן כז כח): את שוב תשוב בצלום, לא דבר ה' זי: (לט) ה' הוא האלהים – ולא הצעל האלהים:

בתובים – משלי יט' ט'–יד'

(יא) שִׁכַּל אָדָם הָאָרִיז אָפוּ וְתִפְאַרְתּוֹ עֵבֶר עַל פִּשְׁעוֹ: (יא) שכליה דבר נשא נגידות אורחיה ושבחוריה דנעבר על חובא:

(יב) נָהֵם כַּפְּפִיר זַעַף מְלֶךְ וְכִטַּל עַל עֵשֶׂב רְצוֹנוֹ: (יב) נהם היך אריא זעפיה דמלכא והיך טלא על עסבא רעותיה:

(יג) הוֹת לְאָבִיו בֶּן כָּסִיל וְדֹלֶף טִרְד מְדִינַי אִשָּׁה: (יג) בר סכלא קשיה הוא לאבוי היך קרסי והיך דלפא דדלף תגרי דאתתא:

(יד) בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמִיְהוָה אִשָּׁה מִשְׁכָּלֶת: (יד) ביתא ומזלא וירדותא הוא דאבהון ומן אלהא מתמסרא אתתא לגברא:

(טו) עֵצְלָה תִּפְּיֵל תִּדְרָמָה וְנִפְּשׁ רְמִיָּה תִּרְעֵב: (טו) עטלותא יהבא שנתא ונפשא רמיתא תכפן:

(טז) שִׁמְר מִצְוָה שִׁמְר נִפְשׁוֹ בּוֹזֵה דְרָכָיו יוֹמֵת {יָמוֹת}: (טז) דנטר פוקדנא נטר נפשיה ודמשיט אורחתיא ימות:

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ד'

רש"י

(טו) עללה תפיל תרדמה – העללות מזיאה לידו שניה, זו היא המליכה, אבל המשל על המתעלל בתלמודו סוף ששולחין דבר חכמה ממנו והוא נרדס. ונפש רמיה תרעב – סוף שיהא עני וכן הרמאי בתלמודו לעשות תורתו חזילות סוף שהוא יסכה:
(טז) שומר מלוא שומר נפשו בזה דרכו ימות – שאינו נותן לבו לשקלן;

(יח) שכל חרם האריך חפו – כמו להאריך, אם עשה כן שכל הוא לו. ותפלתו – הוא שיעבור על מדותיו:
(יב) נהם ככפיר זעף מלך – הקב"ה:
(יג) ודלף טורד – ללף גשמים היוורד צבית ומטריח וטורד ליוסבי הצית כך מדיני אשה רע':

משנה – בבא בתרא פרק א'

(א) השתפין שרצו לעשות מחצה בחצרה, בונין את הפתל באמצע. מקום שנהגו לבנות גויל, גזית, בפיסין, לבנים, בונים. הפל כמנהג המדינה. בגויל, זה נותן שלשה טפחים, וזה נותן שלשה טפחים. בגזית, זה נותן טפחים ומחצה, וזה נותן טפחים ומחצה. בכפיסין, זה נותן טפחים, וזה נותן טפחים. בלבנים, זה נותן טפח ומחצה, וזה נותן טפח ומחצה. לפיכך אם נפל הפתל, המקום והאבנים של שניהם:

רע"ב – (א) השותפין שרצו לעשות מחצה – בחצר שאין בה דין חלוקה מיירי שאין בה כדי חרבע אמות לכל אחד מן השותפין. להכי קתני שרצו למשמע דוקא שניהם רואים. אבל אין אחד מהם יכול לכופ את חברו. לחלו בחצר שיש בה דין חלוקה. כל אחד יכול לכופ את חברו לחלוקה. והשתא אשמועינן דכיון שרצו לחלוק והחזיק כל אחד מהם ברוח המגיע לו כפי מה שנתפשו: בונין את הכותל באמצע – שזה נותן מחלקו חצי מקום עובי הכותל וכן זה: גויל – אבנים שאינם משופות ומתוקנות: גזית – אבנים משופות ומגוררות במגרה: כפיסין – אריח שהוא חצי לבנה. והוא טפח ומחצה. והלבנה ג' טפחים: הכל כמנהג המדינה – הכל לאתווי אתרא דנהיגי לעשות מחילה בלובי גפנים וענפי עצים. ששים כפי המנהג ובלבד שתהא המחילה

עבה שלא יוכל אחד מהם להביט בשל חצירו דהיזק ראה שמה היזק. וגובה הכותל והמחילה אין פחות מד' אמות: זה נותן שלשה טפחים – שכותל הגויל כריך טפח יותר מכותל הגזית בשביל ראשי האבנים שבולטות לחוץ שאינן חלקות: וכפיסין זה נותן טפחיים – שעובי כותל הכפיסין טפח יותר מעובי כותל הלבנים לפי שמים אריח מכאן ואריח מכאן. שהם ג' טפחים וטפח באמצע שנותן שם טיט לחצרו. וכותל העשוי מלבנים נותן לבנה שלימה לעובי הכותל שהיא ג' טפחים ואין כריך טיט באמצע: המקום והאבנים של שניהם – הא קמ"ל דאף על גב דנפלו האבנים לרשותא דחד מיניהו. א"נ דקדים חד ופנינהו לרשותיה מהו דתימא להוי אידך המוילא מחצרו עליו הראיה. קמ"ל:

(ב) וכן בגנה, מקום שנהגו לגדר מחיבין אותו. אבל בבקעה, מקום שנהגו שלא לגדר אין מחיבין אותו, אלא אם רוצה פוגם לתוך שלו ובונה, ועושה חזית מבחוץ. לפיכך אם נפל הפתל, המקום והאבנים שלו. אם עשו מדעת

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ד'

שְׁנִיָּהּ, בּוֹגֵין אֶת הַבֶּתֶל בְּאֲמִצֵּעַ, וְעוֹשִׂין חֲזִית מִכָּאן וּמִכָּאן. לְפִיכָּה אִם נִפְל הַבֶּתֶל, הַמְּקוֹם וְהָאֲבָנִים שֶׁל שְׁנֵיהֶם:

בַּלְד שְׁלוֹ. שְׂמַח יִטוּחַ גַּם חֲצֵרוֹ מִן הַלֵּד שְׁלוֹ. וַיֹּאמֶר שֶׁהַכּוֹתֵל שֶׁל שְׁנֵיהֶם הוּא. אֲבָל כַּשְׂטַח לֵלֵד חֲצֵרוֹ. וְאִינוּ טוֹחַ לַחֹךְ שְׁלוֹ הוּא סִימָן שֶׁהַכּוֹתֵל שְׁלוֹ וְאִם יִקְלַפְנוּ חֲצֵרוֹ. קְלוּפָה מִידֵעַ יֵדֵעַ: וְעוֹשִׂין חֲזוּי' מִכָּאן וּמִכָּאן – לַהּוֹדִיעַ שֶׁשְׁנֵיהֶם עָשׂוּ אוֹתוֹ:

רע"ב – (3) וכן כנגה – כי קאמר וכן כנגה סתם במקום שנהגו לגדור הוא. ומחייביו אותו שלקח מקום שם לגדור: אבל בבקעה – סתם הרי הוא כמקום שנהגו שלא לגדור. כונס בחוך שלו: ועושה לו הזית – סימן להיכר שהכותל שלו. והסימן מפרש בגמרא שטח ראש הכותל כמה בסיד לכל חצרו. ולא

(ג) הַמְּקִיף אֶת הַחֵבֶרֶת מִשְׁלֵשׁ רִוּחוֹתָיו, וְגֵדֵר אֶת הָרְאשׁוֹנָה וְאֶת הַשְּׁנִיָּה וְאֶת הַשְּׁלִישִׁית, אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִם עָמַד וְגֵדֵר אֶת הָרְבִיעִית, מְגַלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַבֵּל:

מחצית יליאותיו כפי מה שגדר. והיינו לדיכא בין תנא קמא לר' יוסי והלכה כר' יוסי. ואין לריך לומר אם הנקף הוא שגדר רוח רביעית. דגלי דעתיה דניחא ליה כמה שגדר חצרו שמגלגלין עליו את הכל ומשלים לחצרו חצי יליאותיו:

רע"ב – (ג) אין מחייבין אותו – דהא לא אהני לי מידי שדיין קרקע שלו פתוחה. אבל אם גדר את הרביעית. להשתא ודאי אהני ליה. מחייבין אותו לשלם מחצית דמי קנים בזול. אבל לא חצי יליאותיו דאמר ליה לדידי סגי לי במחצית של קנים ואי אפשי ביציאה של גדר אכניס: מגלגלין עליו את הכל –

(ה) כִּתֵּל חֲצֵר שְׁנַפְל, מְחִיבִין אוֹתוֹ לְבָנֹתוֹ עַד אַרְבַּע אַמּוֹת. בְּחֻזְקַת שְׁנַתָּן, עַד שְׂיָבִיא רְאִיָּה שְׁלֵא נָתַן. מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְלִמְעַלָּה, אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ. סָמַךְ לוֹ כִּתֵּל אַחֵר, אִף עַל פִּי שְׁלֵא נָתַן עָלָיו אֶת הַתְּקָרָה, מְגַלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַבֵּל. בְּחֻזְקַת שְׁלֵא נָתַן, עַד שְׂיָבִיא רְאִיָּה שְׁנַתָּן:

זה כדי לסכך ולחת תקרה מכותל לכותל אף על פי שלא נתן עליו עדיין התקרה: מגלגלין עליו את הכל – דגלי דעתיה דניחא ליה בהגבהה דהאידי: בחזקת שלא נתן – אם בא הראשון ותבעו לדון לאחר שסמך את כותלו לכותל ראשון. ואומר לו תן חלקך כמה שהגבהתי אותו. וזה אומר נתתי חלקי. אינו נאמן אלא בעדים. שאין משפט זה גלוי. ועד שחייבוהו בית דין אינו עשוי ליתן:

רע"ב – (7) כותל אחר – של שותפין: עד ארבע אמות – דבהכי סגי לי הלהיזק ראייה: בחזקת שנתן – כשה תובעו חצי הליאה. וזה אומר כבר נתתי חלקי נאמן. עד שיביא התובע עדים שתבעו ולא נתן דמשפט זה גלוי לכל שחובה עליו לסייעו ולא היה זה בונה משלו אלא היה מביאו לבית דין: סמך לו כותל אחר – לאחר שבנה האחד למעלה מארבע אמות הרבה ול ארצה לסייעו בהגבהתו. סמך השני כותל אחר כנגד כותל

(ח) כּוֹפִין אוֹתוֹ לְבָנֹת בֵּית שְׁעַר וְדִלְת לְחֲצֵר. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָּל הַחֲצֵרוֹת רְאוּיוֹת לְבֵית שְׁעַר. כּוֹפִין אוֹתוֹ לְבָנֹת לְעִיר הוֹמָה דִּלְתִּים וּבְרִיתָ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָּל הָעִירוֹת רְאוּיוֹת לְחוּמָה. כַּמָּה יֵהָא בְּעִיר וַיְהִי כְּאֲנָשִׁי הָעִיר. שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי הוֹדְשִׁי. קָנָה בָּהּ בֵּית דִּירָה, הָרִי הוּא כְּאֲנָשִׁי הָעִיר מִיָּד:

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ד'

לדחקי רבים ועיילו ואתו: לא כל העיירות ראויות לחומה – עיר שאינה סמוכה לגבול האויבים אינה לריכה לחומה. ואין הלכה כרשב"ג דאפילו אינה סמוכה לגבול האויבים לריכה לחומה. לזמנין דמקרו ואתו גייסות: ויהא כחנשי העיר – לשאת עמהם דעול: שנים עשר חודש – והאידנא דניידי נהוג עלמא שלשים יום:

(ו) אין חולקין את החצר, עד שיהא ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה. ולא את השדה, עד שיהא בה תשעה קבין לזה ותשעה קבין לזה. רבי יהודה אומר, עד שיהא בה תשעת חצאי קבין לזה ותשעת חצאי קבין לזה. ולא את הגנה, עד שיהא בה חצי קב לזה וחצי קב לזה. רבי עקיבא אומר, בית רבע. ולא את הטרקלין, ולא את המורן, ולא את השוקה, ולא את הטלית, ולא את המרחץ, ולא את בית הבה, עד שיהא בהן כדי לזה וכדי לזה. זה הכלל, כל שיחלק וישמו עליו, חולקין. ואם לאו, אין חולקין. אימתי, בזמן שאין שניהם רוצים. אבל בזמן ששניהם רוצים, אפילו בפחות מביאן, יחלקו. וכתבי הקדש, אף על פי ששניהם רוצים, לא יחלקו:

ישאר לכל אחד מן השותפים קרקע כדי עבודת יום אחד בחרישה [או בזריעה]. וכיוצא בהן: מורן וטרקלין – מיני פלטיין הן: כדי לזה וכדי לזה – כדמפרש ואזיל שלאחר שיחלקו ויטול כל אחד חלקו. יהיה בחלק כל אחד מהם מקום ראוי שיקרא טרקלין או מורן. שישאר בקלתו. השם שהיה בכל: בזמן שאין שניהם רוצים – אין יכול האחד לכוף את חברו לחלוק על כרחו. אבל יכול לכוף לענין גוד או אגוד. כל' קנה חלקו. או מכור לי חלקך כמה שהוא שוה: וכתבי הקודש – תורה. נביאים. וכתובים: לא יחלקו – ודוקא כשהם בכרך אחד. אבל בכרכים הרבה. כל ספר לפני עלמו. אם ראו חולקים:

רע"ב – (ה) כופין אותו – את בן החצר שאינו רוצה לסייע לבני החצר: לבנות – לחצר בית שער להיות שומר הפתח יושב עם כלל ומרחי' את בני רה"ר מלהאיץ בחצר: ודלת – לשער החצר: לא כל החצרות ראויות לבית שער – חצר שאינה סמוכה לרשות הרבים אינה ראויה לבית שער. ואין הלכה כרשב"ג דאפילו שאינ' סמוכ' לרשות הרבים. זמנין

רע"ב – (ו) אין חולקין את החצר – אין אחד מן השותפין יכול לכוף את חברו לחלק החצר עד שיהא בו ארבע אמות לכל אחד מן השותפין חוץ מן הפתחים. שכל בית שבחצר כריך שיהיה לפני פתחו ד' אמות לפרק ונשאו מעל חמורו. וחוף מאותן ד' אמות כריך שיהיה בחצר ד' אמות אחרות לכל אחד מן השותפין לשאר תשמישים ואז יהיה בחצר דין חלוקה: ר' יהודה אומר ט' חלאי קבין – מר כי אתריה. ומר כי אתריה. ולא פליגי. באתריה דר"י היתה עושה תבואה שדה בת ט' חלאי קבין בשדה בת ט' קבין באתריהו דרבנן: בית רובע – מקום לזרוע בו רובע הקב. ופסק הל' אין דין חלוקה בקרקעות העומדות לחרישה ולזריעה. אלא אם כן

גמרא – בבא בתרא דף ט' ע"ב

אמר רבי אלעזר גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשא רבינו דאילו במשא רבינו כתיב כי יגורתי מפני האף והחמה ואילו בעושה צדקה כתיב מתן בסתר יכפה אף ושחד בחיק חמה עזה ופליגא דרבי יצחק דאמר ר' יצחק אף כופה חמה אינו כופה שנא' ושחד בחיק חמה עזה אע"פ ששוחד

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ד'

בחק חמה עזה איכא דאמרי א"ר יצחק כל דיין שנוטל שחד מביא חמה עזה לעולם שנאמר ושחד בחיק וגו' ואמר רבי יצחק כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך בי"א ברכות הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות דכתיב הלא פרוש וגו' ועניים מרודים תביא בית וגו' כי תראה ערום וגו' והמפייסו בדברים מתברך באחת עשרה ברכות שנאמר ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע וזרח בחשך אורך ואפלתך כצהרים ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך וגו' ובנו ממך חרבות עולם מוסדי דור ודור תקומם וגו' ואמר רבי יצחק מאי דכתיב רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד משום דרודף צדקה ימצא צדקה אלא לומר לך כל הרודף אחר צדקה הקדוש ברוך הוא ממציא לו מעות ועושה בהן צדקה רב נחמן בר יצחק אמר הקדוש ברוך הוא ממציא לו בני אדם המהוגנים לעשות להן צדקה כדי לקבל עליהם שכרו לאפוקי מאי לאפוקי מדדרש רבה דדרש רבה מאי דכתיב ויהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם אמר ירמיה לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם [אפילו] בשעה שכופין את יצרן ומבקשין לעשות צדקה לפניך הכשילם בבני אדם שאינן מהוגנים כדי שלא יקבלו עליהן שכר רבי יהושע בן לוי אמר כל הרגיל לעשות צדקה זוכה הויין לו בנים בעלי חכמה בעלי עושר בעלי אגדה בעלי חכמה דכתיב ימצא חיים בעלי עושר דכתיב צדקה בעלי אגדה דכתיב וכבוד כתיב הכא וכבוד וכתוב התם כבוד חכמים ינחלו:

רש"י על הגמרא

<p>בני אדם שיעשו לו לזקה: והיו מופשלים לפניך – את אנשי ענות היה מקלל שהיו מבקשין נפשו: ימצא חיים – וכתיב גבי חכמה כי מולאי מלא חיים: בעלי אגדה – מחוד שהן דרשנין ומושכין את הלכ הכל מכבדין אותם:</p>	<p>ארף וחימה – שני לגיונות קשים הם ליפרע מן החוטאים: אר"פ ששוחד בחיק – שהוא עושה לזקה בסתר: חימה עזה – עדיין היא בתוקפה ורבי אלעזר סבר דהאי שוחד בחיק ארישא קאי ושוחד בחיק יכפה חימה עזה: ותפק לרעב נפשך – הוא פיוס דברי נחומים: ימצא לזקה – משמע יבא לידי עניות וימצא</p>
--	--

זוהר – כי תשא דף קצג' ע"ב

בְּגוֹנוֹא דְא, עַד לָא חָאבוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעֲתָא דְקַיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי, אֲתַעֲבַר מִנִּייהוּ זוֹהֲמָא דְהָאֵי חוּיָא, דְהָא בְּדִין בְּטוּל יִצְרָה הָרַע הוּא מְעֵלְמָא, וְדָחוּ לִיה מִנִּייהוּ. וּבְדִין אֲתַאֲחִידוּ בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, וּסְלִיקוּ לְעֵילָא, וְלָא נְחָתוּ לְתַתָּא. בְּדִין הוּוּ יְדַעִי, וְהוּוּ חֲמָא, אֲסַפְקֵלְרִיאַן עֲלָאִין, וְאֲתַנְהֵרוּ עֵינֵיהוּ.

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ד'

וַחֲדָאן לְמַנְדַּע וּלְמִשְׁמַע. וּכְדִין חָגַר לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, חֲגִירִין דְּאַתְוֹן
דְּשָׂמָא קְדִישָׁא, דְּלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עַלְיֵיהּ הָאִי חוּיָא, וְלֹא יִסָּאב לֹון
כְּדְבַקְדָּמִיתָא:

כִּיּוֹן דְּחִטּוּ בַּעֲגָלָא, אֲתַעְבְּרוּ מִנִּיּהוּ כָּל אֵינֹון דְּרִגִין, וְנִהוּרִין עַלְאִין, וְאַתְעַבְּר
מִנִּיּהוּ חֲגִירוּ מְזִינִין, דְּאַתְעַטְרוּ מִשְׂמָא קְדִישָׁא עַלְאָה, וְאַמְשִׁיכוּ עַלְיֵיהּ
חוּיָא בִישָׁא כְּמִלְקָדְמִין, וְגָרִימוּ מוּתָא לְכָל עַלְמָא. וּלְבַתַּר מָה פְּתִיב. וַיֵּרָא
אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהֵנִיחַ (דף קצ"ד ע"א) קֶרֶן עוֹר עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ
מִגֹּשֶׁת אֱלֹוִי:

תָּא חוּי, מָה פְּתִיב בְּקְדָמִיתָא, (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה,
וְכָלְהוּ חֲמָאן זְהָרִין עַלְאִין, אֲתַנְהָרִין בְּאַסְפַּקְלָרִיא דְנִהָרָא, דְכְתִיב, (שמותכ)
וְכָל הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וְעַל יָמָא, הוּוּ חֲמָאן וְלֹא דְחֲלוּ, דְכְתִיב זֶה
אֱלֹוִי וְאַנְהוּ, לְבַתַּר דְּחִטּוּ, פְּנֵי הַסְּרִסוֹר לֹא הוּוּ יָכִיל לְמַחְמִי. מָה פְּתִיב,
וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹוִי:

וְתָא חוּי, מָה פְּתִיב בְּהוּ (שמות לג) וַיִּתְנַעֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם (ע"ג
ע"ב) מִיַּהַר חֲרִב, דְּאַתְעַבְּרוּ מִנִּיּהוּ, אֵינֹון מְזִינִין דְּאַתְחַבְּרוּ בְּהוּ בְּטוּרָא
דְּסִינִי, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ הַהוּא חוּיָא בִישָׁא, כִּיּוֹן דְּאַתְעַבְּר מִנִּיּהוּ, מָה
פְּתִיב, וּמֹשֶׁה (רל"ו) יִקַּח אֶת הָאֵהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן
הַמַּחֲנֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאִי הָאִי קָרָא לְגַבִּי הָאִי. אֶלְא, כִּיּוֹן דִּידַע מֹשֶׁה,
דְּאַתְעַבְּרוּ מִנִּיּהוּ דִישְׂרָאֵל אֵינֹון זִינִין עַלְאִין, אָמַר, הָא וַדָּאי מְכָאן
וְלִהְלָאָה, חוּיָא בִישָׁא יִיתִי לְדִיֵּירָא בִינִיּהוּ, וְאִי יָקוּם מְקוּדְשָׁא הָכָא בִינִיּהוּ
יִסְתָּאב, מִיַּד וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה.
בְּגִין דְּחֲמָא מֹשֶׁה, דְּהָא כְּדִין יִשְׁלוּט חוּיָא בִישָׁא, מָה דְּלֹא הוּוּ מְקוּדְשָׁת דְּנָא:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק א'

(א) מצות עשה להתפלל בכל יום שנאמר ועבדתם את ה' אלהיכם מפני השמועה למדו
שעבודה זו היא תפלה שנאמר ולעבדו בכל לבבכם אמרו חכמים אי זו היא עבודה
שבלב זו תפלה ואין מנין התפללות מן התורה ואין משנה התפלה הזאת מן התורה ואין
לתפלה זמן קבוע מן התורה:

(ב) ולפיכך נשים ועבדים חייבין בתפלה לפי שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמא אלא
חיוב מצוה זו כך הוא שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום ומגיד שבחו של הקדוש
ברוך הוא ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה ואחר כך נותן שבח
והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו כל אחד לפי כחו:

(ג) אם היה רגיל מרבה בתחנה ובקשה ואם היה ערל שפתים מדבר כפי יכולתו ובכל
עת שירצה וכן מנין התפללות כל אחד כפי יכולתו יש מתפלל פעם אחת ביום ויש

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ד'

מתפללין פעמים הרבה והכל יהיו מתפללין נכח המקדש בכל מקום שיהיה וכן היה הדבר תמיד ממשה רבינו ועד עזרא:

מוסר – מספר שערי קדושה ח"ב שער ד'

החמדה אב הטמאה פי היא מביאה לשנאה וקנאה ומביאה לידי גזל ושבועת שקר ולידי רציחה והיא העשירית שבגשרת הדברות שקולה ככלן פי עינו לא תשבע עושר בעין הנחש שנאמר בו (ישעי' ס"ה) ונחש עפר לחמו וכתוב (משלי כ"ח) נבהל להון איש יע עין וגו' ואמרו רבותינו זכרונם לברכה התאנה מוציאה את האדם מן העולם פי מטרידו מעסק התורה ומקיום מצותיו והוא כופר בהשגחה ואינו מאמין שהכל על ידי השגחתו יתברך וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר הרי זה מקטני אמנה ועליו נאמר (זכר' י' ד') פי מי בז ליום קטנות מי גרם לצדיקים שיתבזבוז שלחנם לעתיד לבא קטנות אמונה שהיתה בהם. אבל הבטחון אין מעלה כמוה וכמו שכתוב אשרי כל חוסי בו פי מאמין שיש בעולם אלוה שייכול ומשיג וכתוב (ירמ' י"ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו ומבטח הוא שלא יחסרו מזונותיו כמו שאמר הפתוב (תהלים נ"ח) השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך. ובתנאי שיהיה באמת ובכל לבו בלי שום פקפוק. ועוד פי בהיותו בוטח יעסוק בתורה ומצות בכל לבו בלי הרהור כלל:

לע"נ

זאב ואיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולמנה סוזן מלכה בת שמזזה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל